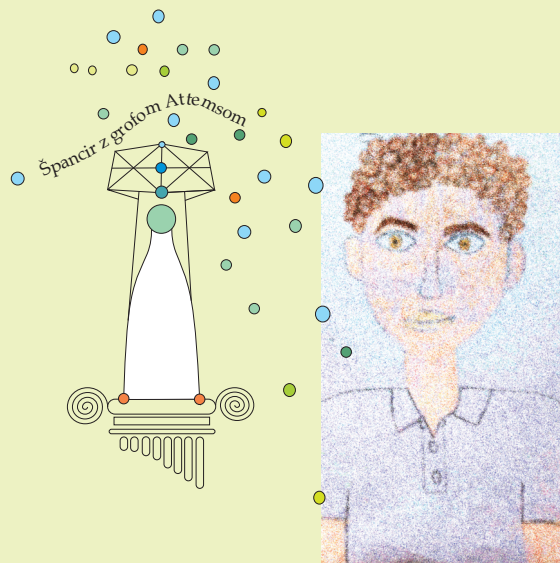

Krožna turistična pot po Rogaški Slatini

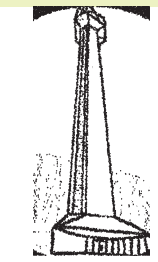
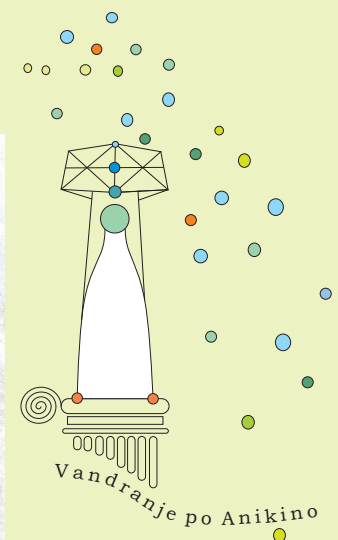
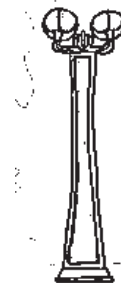
Špencir z grofom Attemsom

ali kulturnozgodovinske
stavbe Rogaške Slatine
pripovedujejo

Vandranje po Anikino

ali namig za fit premik

VIZ II. OSNOVNA ŠOLA ROGAŠKA SLATINA

za

39. FESTIVAL TURIZMU POMAGA LASTNA GLAVA

T&T: Tradicija v trendu

**ŠPANCIR Z GROFOM ATTEM SOM ALI KULTURNOZGODOVINSKE STAVBE ROGAŠKE SLATINE PRIPOVEDUJEJO TER
VANDRANJE PO ANIKINO ALI NAMIG ZA FIT PREMIK
(KROŽNA TURISTIČNA POT PO ROGAŠKI SLATINI)**

Avtorji: Taja Jost, Iza Kunštek, Izza Peer, Lukas Prelič, Jasmina Turnšek

Ilustracije: Lukas Prelič, Nika Posilović, Anastasija Miljić, Emina Bajšini

Fotografije: Lukas Prelič, Iza Kunštek, Julija Šeligo, Matejka Tirgušek

Vir fotografije Muzeja Aninega dvora: <https://www.visit-rogaska-slatina.si/si/znamenitosti/2614-muzej-anin-dvor>

Pri nastanku projekta so sodelovale tudi Julija Šeligo, Patricija Čobec, Julija Oset, Neja Brezak, Špela Prevolšek in Lu Rodić.

Grafično oblikovala: Branka Unverdorben, prof.

Jezikovno pregledala: Matejka Tirgušek, prof.

Rogaška Slatina, februar 2025

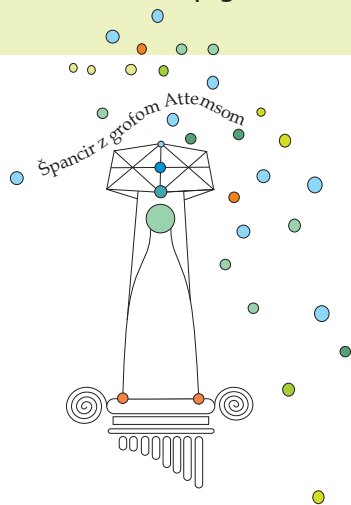

Kazalo

Uvod

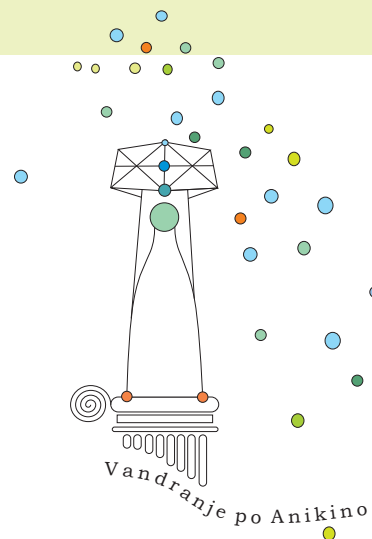
Špancier z grofom Attemsom

- Točka 1: Stolp Kristal, 2024
- Točka 2: Hotel Sonce, 1840
- Točka 3: Promenada, 1998
- Točka 4: Hotel Trst, 1908
- Točka 5: Hotel Pošta, 1840
- Točka 6: Strossmayerjev dom, 1848
- Točka 7: Zdraviliški dom, 1813, 1859, 1912
- Točka 8: Kristalna dvorana, 1847, 1912
- Točka 9: Zdraviliški park, konec 18. stoletja, 1824, 1860
- Točka 10: Tempel, 1819
- Točka 11: Nova terapija, 1965
- Točka 12: Pivnica, 1967
- Točka 13: Kip grofa Attemsa, 1828

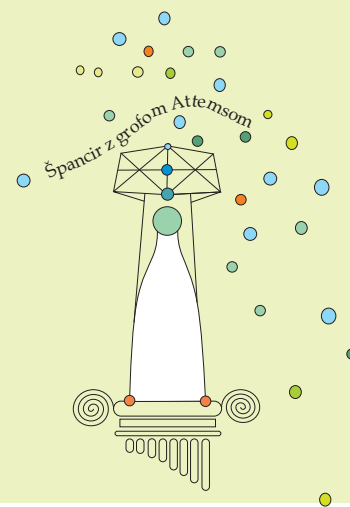
Vandranje po Aniniko

- 1. točka: Plečnikovi svetilki
- 2. točka: Kapelica sv. Ane, 1904
- 3. točka: Uta na Tavčarjevem hribu
- 4. točka: Muzej Anin dvor, 2012
- 5. točka: Gozdni vrelec pod Janino, 1838
- 6. točka: Trim steza na Janini
- 7. točka: Smučišče na Janini, 1990
- 8. točka: Razgledni stolp na Janini, 1923
- 9. točka: Vila dr. Trea, 1911
- 10. točka: Strossmayerjev drevored, 19. stoletje
- 11. točka: Naravno razgledišče na Tržaškem hribu
- 12. točka: Stolp Kristal

UVOD

Na 39. festivalu Turizmu pomaga lastna glava sodelujemo devetošolci z II. OŠ Rogaška Slatina. V okviru letošnjega slogana T&T: Tradicija v trendu smo pripravili turistični produkt, ki ga predstavljamo v pričujoči knjižnici. Naslovili smo ga Špencir z grofom Attemsom ali kulturnozgodovinske stavbe Rogaške Slatine pripovedujejo ter Vandranje po Anikino ali namig za fit premik. Gre za novi turistični poti po Rogaški Slatini in njeni okolici, ki ju turisti s pomočjo aplikacije Actionbound odkrivajo samostojno. Obe poti, glede na razpoložljiv čas bivanja v kraju, je mogoče združiti v enotno, krožno pot s 24 znamenitostmi kraja, ki so v aplikaciji predstavljene tako fotografsko kot besedno in zvočno. Prva, Špencir z grofom Attemsom, poudarja in oživlja kulturnozgodovinske objekte v kraju, ki v prvoosebni pripovedi pripovedujejo zgodbo o svojem nastanku in pomenu. Druga, Vandranje po Anikino ali namig za fit premik, pa oživlja tradicijo pohodništva na vzpetine, med katerimi leži Rogaška Slatina, in njihove razgledne ute ter bivanja na svežem zraku, ki se je že od nekdanj mondenim avstro-ogrskim gostom pripisovalo kot del zdravstvene terapije.

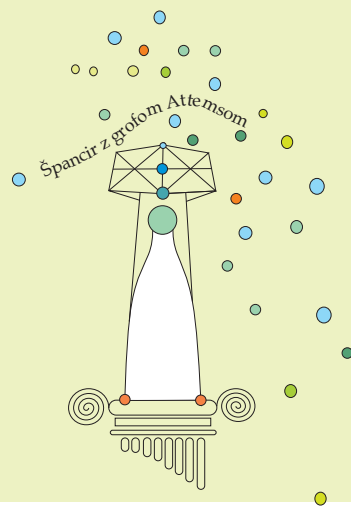
Špencir

z grofom Attemsom

ali kulturnozgodovinske
stavbe Rogaške Slatine
pripovedujejo

TOČKA 1

STOLP KRISTAL, 2024

Ko zaslišiš moje ime, takoj pomisliš na lepoto kristalnih izdelkov, ki jih izdelujejo v mojem kraju. Sem visok in veličasten. Kako ne bi bil, če sem že od svojega odprtja za obiskovalce, od maja 2024, najvišja stavba v Sloveniji, visoka kar 106 metrov! Sem potomec razglednih stolpov na gričih Rogaške Slatine, na katere so se po zdravnikovem ukazu v iskanju zdravja že od nekdanjih vzpenjali zasopihani zdraviliški gostje.

Moji stebri se v sončni žarkih svetlikajo kot dragulji, ki razkrivajo skrivnosti preteklosti. Vzdušje, ki ga doživiš, ko vstopiš med stene mojega vhoda, je zelo vznemirljivo. Vsak korak, vsak trenutek, vsaka sekunda, ki traja, da prideš na moj vrh, te spreminja v ptico z razširjenimi krili. Moje dvigalo odbrzi kvišku kot strela, kar v tebi, dragi obiskovalec, vzbudi nemalo radovednosti. Že med potjo kvišku ti razkažem, kaj boš videl na vrhu. Z najvišje točke Rogaške Slatine, s svoje kristalne kupole, si vsak dan ogledujem majcene ljudi, ki pod menoj hitijo po svojih opravkih kot drobne mravlje. Stojim in se zaziram v daljave, kjer se hribovi in gozdovi zlivajo zaplate zelenih odtenkov, kot da gledam umetniško sliko. Takrat me prevzemata svoboda in spoštovanje do narave. Takšni trenutki tudi mojim obiskovalcem dajejo misliti, kako pomembna je naša zemlja, naš košček doma.

Špencir

z grofom Attemsom

ali kulturnozgodovinske
stavbe Rogaške Slatine
pripovedujejo

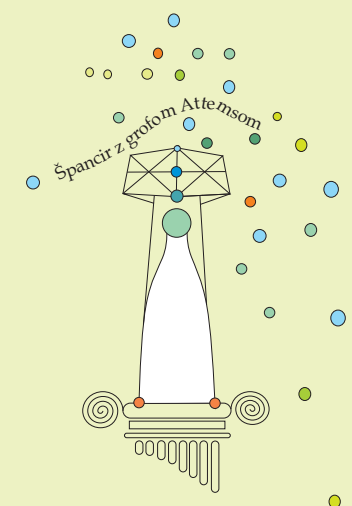

Preden stopiš na slatinsko promenado z njenega zahodnega konca, ne moreš mimo mene, visokopritlične hiše, današnje restavracije Sonce, nekoč imenovane tudi Badelhof. V virih sem bila prvič omenjena že pred letom 1803 kot Pušnikova gostilna. Pod mojo streho je bilo zasebno prenočišče z 18 sobami. V 19. stoletju sem veljala za mirno in priljubljeno shajališče izbranih slatinskih gostov. Leta 1849 me je obiskal tudi ilirec in Prešernov sodobnik Stanko Vraz, ki je o zdravilni slatini, ki bo pozdravila njegove zdravstvene težave, pisal Petru Petroviću Njegošu, črnogorskemu vladiki.

V tistem času sem ležala v mirnem delu, stran od zdraviliškega vrveža. Vame so zahajali vsi, ki so ljubili domačnost, dobro kuhinjo, originalna vina in odlično postrežbo. Vzhodna pokrita veranda, ki stoji še danes, je bila dozidana z občinskim dovoljenjem.

TOČKA 2

HOTEL SONCE, 1840

Špencir

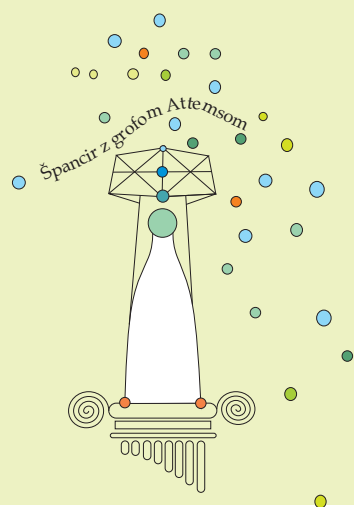
z grofom Attemsom

ali kulturnozgodovinske
stavbe Rogaške Slatine
pripovedujejo

TOČKA 3

PROMENADA, 1998

Špencir

z grofom Attemsom

ali kulturnozgodovinske
stavbe Rogaške Slatine
pripovedujejo

Rogaška promenada sem živahen prostor, na katerem se prepletata sodobni utrip turističnega kraja in zgodovina. Kraj, kjer se srečujejo domačini in gostje, in na katerem v menjavi letnih časov začutiš živ utrip kraja. Vsak korak po tej poti te popelje v trenutke, ko so se tod s kočijami vozili nekdanji imenitneži in drugi znani obiskovalci. Vsak, ki danes hodi po sprehajališču, ki ga obdajajo krošnje javorjevega drevoreda – javor simbolizira pomirjenost s samim sabo – in cvetoče gredice, že od nekdanj ponos lokalnih vrtnarjev, čuti dih nekdanjih časov.

Moja sodobnejša zgodba se je začela z izgradnjo nove, moderne obvoznice leta 1989, ki je promet speljala desno od potoka Negojščica in omogočila zaprtje Celjske ceste, prejšnje prometne žile skozi kraj, današnje promenade, namenjene le sprehajalcem. Rogaška Slatina je takrat dobila edinstveno sprehajališče. Hrup, ki ga je v drugi polovici prejšnjega stoletja povzročal motorni promet, in vonj po bencinskih hlapih sta zdaj zamenjala tišina in lepota.

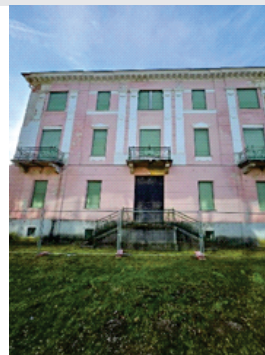
Postoj in se ozri name. Ja, tukaj sem, prav pred teboj.

Močno se mi dozdeva, da ob vseh lepotah, ki jih srkaš v našem lepem kraju, mene, zapuščeno in pošteno zaprašeno vilo, zlahka spregledaš. Toda ni bilo vselej tako.

Ko se me leta 1908 postavili člani avstrijskega društva Weisses Kreuz in me po sebi poimenovali Vila Beli križ, sem bila najlepša secesijska stavba svojega časa v Rogaški Slatini. Nekateri so me pozneje poznali tudi po vzdevku Oficirski dom. Mimoidoči so se nekoč ustavljali na prav tem mestu, kjer zdaj stojiš ti, in občudovali bogate okrasne motive na moji fasadi. Vame so vstopali po dvoramnem stopnišču, ki so ga poleti krasili lonci z dišečimi geranijami. Sobarica Liza jih je zalivala prav vsak dan. Gostje, ki so bili izbrani in jih ni bilo ravno veliko, saj sem imela na voljo le 25 sob, so se poleg ograjenega okrasnega vrta lahko v poletni popoldanski pripeki hladili še na štirih balkonih z lepimi železnimi ograjami. Redko sem samevala, saj sem bila znana po neprevisokih cenah, še posebej pred sezono in po njej.

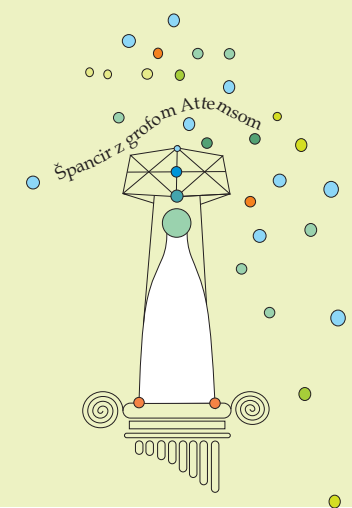
O, kako žalostna sem bila, ko so odstranili moje secesijsko okrasje, na katerem sta se bohotila avstrijski grb in krona. A v nekem trenutku so bili Avstrijci pozabljeni in poimenovali so me Hotel Trst. Zdaj žal že več kot 35 let ne sprejemam gostov, čeprav sem bila nekoč prvi slatinski hotel, ki je imel toplo vodo tudi v sobah.

Veš, kaj pa so moje skrite sanje? Da me spet obudijo k življenju, kot nekoč Trnuljčico. Mogoče prav kmalu, saj me je kupil lokalni podjetnik. Všeč sem mu zato, ker sem še eden od zadnjih hotelov, ki se še ni prilagodil, obenem pa sem postavljena na čudoviti lokaciji. Šušlja sem, da me čaka prenova. Bomo videli, kaj bo prinesel čas. Drži pesti zame! dajejo misliti, kako pomembna je naša zemlja, naš košček doma.

TOČKA 4

HOTEL TRST, 1908

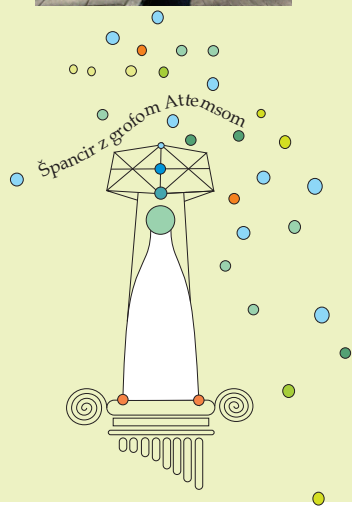
Špancir

z grofom Attemsom

ali kulturnozgodovinske
stavbe Rogaške Slatine
pripovedujejo

TOČKA 5

HOTEL POŠTA, 1840

Špancir

z grofom Attemsom

ali kulturnozgodovinske
stavbe Rogaške Slatine
pripovedujejo

Prav tukaj, kjer stojiš zdaj, se je že dolgo časa nazaj zbiralo mnogo popotnikov in turistov. Čakali so na prenočitev v mojih prijetnih sobicah.

Zgradili so me leta 1840. Polna pričakovanj sem rasla in rasla, dokler nisem postala hotel klasičnega videza, imenovan Hotel Post. Hitro, že leta 1854, so me prenovili. Postala sem še lepša. Bila sem sprejemnica in postaja za popotnike, ki so v kraj prihajali iz Avstrije in Hrvaške. V mojih sobah so se popotniki lahko odpočili in zjutraj vstali iz toplih postelj ter si postregli z okusnim in raznolikim zajtrkom iz znamenite restavracije Pošta. Da bi bilo za vse odlično poskrbljeno, so ob zahodni strani zgradili gospodarska poslopja, v katerih so uredili konjske hleve, bivalne prostore za kočijaže in nadstrešnico za kočije. V hlevih je bilo prostora kar za 48 konj.

Na vzhodni strani so stali leseni paviljoni, iz katerih je bilo skoraj vsak večer slišati prelepe pesmi in smeh razigranih gostov. S poslušanjem glasbe sem si krajšala dneve. Kmalu so na ceste zapeljali takrat zelo dragi, prvi avtomobili. Ti so kmalu zamenjali prečudovite kočije. Ker pa ni bilo več kočij, da bi občudovala njihovo lepoto, mi ni preostalo drugega, kot da sem začela šteti avtomobile. Kmalu so zasedli nekdanjo nadstrešnico za kočije, moji lastniki so ta prostor preimenovali v garažo za avtomobile.

Tudi štetje avtomobilov me je kmalu začelo dolgočasiti. Še dobro, da si je ob cesti postavil atelje znani celjski fotograf Pelikan. Tako sem lahko občudovala njegova dela in si krajšala čas.

Skozi svoje življenje sem bila zelo srečna in vesela, ampak nekaj me je v mojem dolgem življenju resnično prizadelo. Leta 1936 so nekaj mojih pomožnih stavb porušili, da so zgradili Slovenski dom, ki mu danes pravimo Hotel Slovenija. Prva leta sem tega gospodiča sovražila, ampak kmalu mi je prirasel k srcu in morala sem mu oprostiti. Konec koncev ni bil sam kriv, da so ga tam postavili.

Vse do danes se je ohranil moj natančen načrt, na katerem izstopata pokrita kavarna in restavracija, iz katere je vsak dan omamno dišalo. Viden je tudi lepo urejen vrt baročne zasnove in gosta zasaditev dreves okoli mene, ki so me varovala pred vetrom.

Med drugo svetovno vojno sem bila deležna kar nekaj pozornosti vojakov, ki niso bili zgledni gostje. Kar zmrazi me, ko pomislim nanje. Vendar so po drugi svetovni vojni na novo prizidali moje krilo na vzhodni strani, ki je bilo spet namenjeno restavraciji, prodajalni in slaščičarni. Ko bi le mogli videti obraze otrok, kadar so jim mame kupile kaj sladkega. Z njihovih obrazov je žarela sreča, tako kot zdaj z mojega, dragi obiskovalec, ko ti pripovedujem svojo zgodbo, ti pa me z zanimanjem poslušáš.

Stojim povsem na koncu promenade. Sem zadnja stavba urbanistične ureditve, prilagojene prepoznavnemu klasicističnemu slogu. Najlepši razgled imam z vzhodnega pročelja, saj gledam na park.

Postavljen sem bil istega leta, kot je nastal program Zedinjena Slovenija, torej leta 1848. Najprej so me poimenovali Haus Nr. XV, zatem pa Balkonhaus po mogočnem stebriščnem vhodu z balkonom (ki je bil del najrazkošnejše sobe), kasneje Kaiserhaus. Šele leta 1918 sem dobil ime Strossmayerjev dom po nadškofu iz Đakova, rednem gostu zdravilišča. Streho nad glavo sem v svojih 96 sobah nudil številnim pomembnim gostom, mdr. avstrijskemu igralcu Aleksandru Girardiju, avstrijskemu cesarju Francu Jožefu I., srbskemu realističnemu pisatelju Lazu Lazareviću.

Med prvo svetovno vojno sem bil zatočišče za mnoge, ki so iskali mir in okrevanje. Po vojni sem doživel mnoge preнове, a vedno sem ohranil svoj čar in zgodovinski pomen.

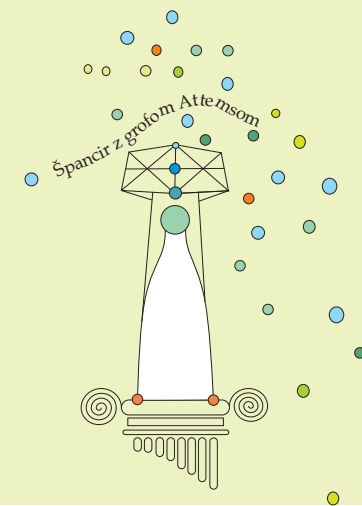
Zelo zanimiva je zgodba z marmorno ploščo na levi strani vhoda, ki si jo lahko ogledaš še danes. Prvič je bila posvečena obisku avstrijskega cesarja v Rogaški Slatini. Po prvi svetovni vojni so ploščo obrnili in nanjo vgravirali moje novo ime. Med okupacijo so Nemci ploščo znova obrnili, ni težko ugotoviti, zakaj. Po drugi svetovni vojni je bila plošča spet obrnjena tako, da kaže moje ime.

Še danes služim kot prizorišče za različne kulturne dogodke, razstave in prireditve, kar mi prinaša ogromno veselja. Včasih gostim tudi predavanja in delavnice, na katerih se lahko ljudje učijo in izmenjujejo ideje. Moja bogata arhitekturna vrednost in vznemirljiva zgodovina privabljata številne radovedne obiskovalce, ki želijo spoznati pestro zgodbo nastanka in kulturno dediščino Rogaške Slatine.

TOČKA 6

STROSSMAYERJEV DOM, 1848

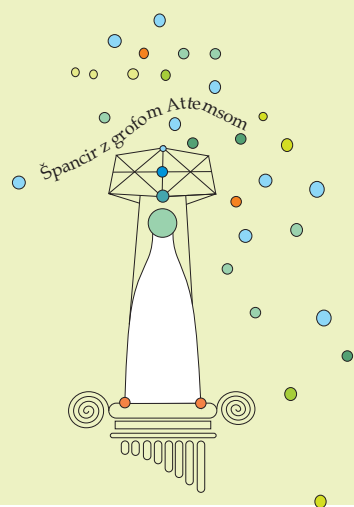
Špancir

z grofom Attemsom

ali kulturnozgodovinske
stavbe Rogaške Slatine
pripovedujejo

TOČKA 7

ZDRAVILIŠKI DOM, 1813, 1859, 1912

Špencir

z grofom Attemsom

ali kulturnozgodovinske
stavbe Rogaške Slatine
pripovedujejo

Pa si le prišel do mene, dragi popotnik. Do svojevrstnega simbola mojega kraja. Ponašam sem z najboljšo lego v parku, prav na sredini stojim. Sem osrednji in največji kulturni spomenik zdravilišča. Moje pokrite terase in klasicističnih korintskih stebrov ne pozabiš zlahka.

Sem Zdraviliški dom, pravzaprav že tretji po vrsti. Danes me vsi poznajo po imenu Grand Hotel Rogaška Premium. Zgradili so me v letih 1910–1912, moje načrte hrani Zgodovinski arhiv Celje. Prvi Zdraviliški dom je nastal že sto let prej, l. 1813, a je kmalu postal premajhen. Drugi, večji in mogočnejši (gradnja je potekala med 1844 in 1859) pa je zgorel. Z mojima predhodnikoma me družita klasicistični slog in namembnost. Omogočali smo bivanje gostom, tudi s čudovito plesno dvorano z jedilnico. Že arhitekt prvega doma, doma iz Trsta, Nikola Pertsch, je imel idejo, da bom postal impozantna podoba, ki bo vsakega obiskovalca pustila odprtih ust. Visoke okenske odprtine, glavni vhod s poudarjenim stopniščem, zunanja terasa vzdolž celotne stavbe so še danes moji prepoznavni znaki. Gostom je takrat čas odštevala ura nad trikotnim delom glavnega vhoda. V času Kraljevine SHS sem bil največji, najrazkošnejši hotel v državi, silhueta mojega pročelja pa najbolj prepoznavna turistična fotografija. V meni je tudi slavnostna dvorana, tvoja naslednja točka ogleda.

S svojo zgodbo te, dragi popotnik, popeljem v obdobje princese Sisi, Franca Jožefa in grofa Attemsja, nadvojvode Janeza, Napoleonovega brata Luisa Bonaparteja in drugih.

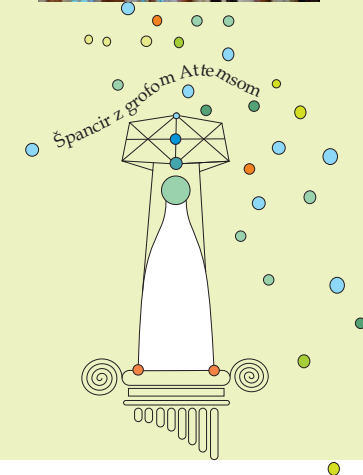
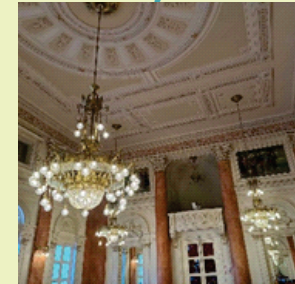
Bila sem najpomembnejši in najlepši del drugega Zdraviliškega Doma, katerega gradnja je potekala kar petnajst let. Iz Benetk so zame pripeljali mogočne beneške lestence, ki jih je oblikoval beneški mojster. Vame so postavili tudi neprecenljive slike in impresivne marmornate stebre. Strop so obložili z zrcali in okrasili s pompejansko slikarijo. Prekrasno, ti povem. Poimenovali so me Ferdinandova dvorana. Na odprtju, 21. avgusta 1847, sem gostila samega cesarja Ferdinanda in njegovo ženo Ano. Njegovo veličanstvo je spremljalo kar dvanajst dvornih dostojanstvenikov, od feldmaršala do osebnega cesarjevega zdravnika in služabnika. To so bili res imenitni gostje! Vse, ki so me obiskali, sem očarala. Med njimi je bil tudi najslavnejši pianist tistega časa Franz Liszt. Njegov koncert 25. julija 1846 je bil nepozaben.

Toda avgusta 1910 me je doletela strašanska nesreča. Mogoče je bila to kazen za moj napuh, ki se je počasi razraščal v meni. Med pripravami na praznovanje rojstnega dne cesarja Franca Jožefa I., je med osvetljevanjem dvorane prišlo do uničujočega požara. In drugega Zdraviliškega Doma skoraj ni bilo več. Znova sem zasijala čez dve leti in dobila ime Kristalna dvorana. Moje kristalne lestence so znova prižgali, moj strop so ponovno krasile umetniške freske in moj sijaj je vnovič postal osrednja točka lagodnega življenja v Rogaški Slatini. Nad mano so takrat zgradili tudi gledališko dvorano, v kateri si je bilo poleg gledaliških predstav mogoče ogledati tudi filmske.

V letih med vojnama sem postal simbol elegancije in prestiža. V mojih prostorih so se zbrali najuglednejši gostje iz cele Evrope, od aristokratov do umetnikov in mislecev. Po drugi svetovni vojni sem postala priča novim družbenim spremembam, vendar nikoli nisem izgubila svoje veličine. Ponovno so me prenovili in ohranili kot prostor za dogodke, ki slavijo umetnost, kulturo in srečanja ljudi. Koncerti, plesi in svečanosti so se znova in znova vračali v mojo notranjost, kar me napolnjuje z življenjem. Danes sem več kot zgodovinska dvorana. Sem simbol Rogaške Slatine in njenega zdraviliškega duha. Moji lestenci še vedno sijajo z enako eleganco, kot so pred več kot stoletjem, in še vedno gostim dogodke, ki pišejo nove zgodbe. Če zapreš oči in prisluhneš, boš morda zaslišal odmeve glasbenikov, korake plesalcev ali šepet zaljubljenih parov, ki so skozi stoletja za trenutek svojo srečo delili z mano.

TOČKA 8

KRISTALNA DVORANA, 1847, 1912

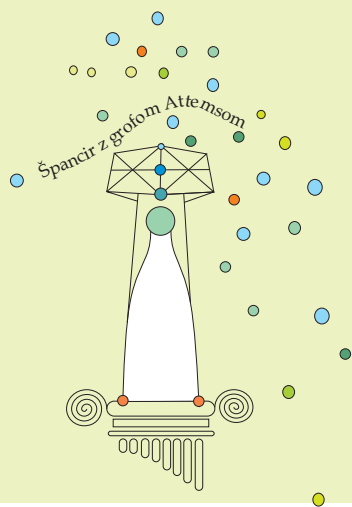
Špancir

z grofom Attemsom

ali kulturnozgodovinske
stavbe Rogaške Slatine
pripovedujejo

TOČKA 9

ZDRAVILIŠKI PARK, konec 18. stoletja, 1824, 1860

Špancir

z grofom Attemsom

ali kulturnozgodovinske
stavbe Rogaške Slatine
pripovedujejo

Pozdravljen, dragi popotnik, prišel si do prostora z močnim značajem. Čaka te 10.000 kvadratnih metrov, da jih obhodiš, da posrkaš vase lepoto mojih 7500 trajnic, se naužiš eleganco 4500 pušpanov in prisluhneš šepetu mojih 700 vrtnic. Moja zgodovina sega v konec 18. stol., ko sem začel nastajati okrog paviljona Tempel po takratni urbanistični zasnovi, ki je podeželsko krajino začela spreminjati v bolj kultivirano okolje. Oblikovan sem bil z gracioznimi linijami in baročno eleganco, obdan s stavbami, ki me obdajajo v obliki podkve. Najprej sem bil razdeljen na dva dela. Na severni del okoli paviljona Tempel in južni del, kjer se raztezam še danes. Prvi znanilec mojega obstoja je urejen drevored, hrbtenica, ob glavni cesti Rogaška Slatina–Celje leta 1802.

Moja prva znana podoba sega v leto 1824, ko sem se znašel na akvarelu, predstavljen kot mreža številnih sprehajalnih poti. Skozi 19. stoletje sem se povečeval in bogatil ter dosegel svoj prepoznavni, geometrijsko elegantni videz. Takrat sem s svojimi spremljevalnimi vsebinami, kot so bili pokrito sprehajališče, glasbeni paviljon, paviljoni vrelcev, kavarniški terasami, gledališčem in številnimi plesi, prispeval k privlačnosti bivalnega ambienta na prostem. O moji častitljivi starosti pričata tudi dve drevesi ginka, živa fosila, ki svoja vrhova dvigata visoko v nebo in nas spodbujata za srečanje z našimi prvotnimi stanji optimizma.

Kljub vsem spremembam, ki jih prinaša čas in bodo doletele tudi mene, v objemu moje narave začutiš spokojnost in harmonijo, ki jo ponujam vsakemu obiskovalcu. Naj tvoj pogled ujame preplet arhitekture, lepote in naravne veličastnosti v pričakovanju – tukaj, kjer preteklost sreča sedanost in življenje najde svoj mir.

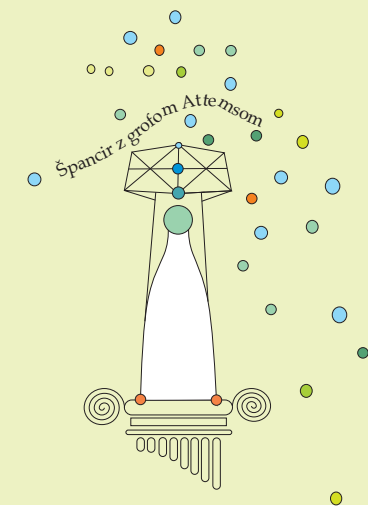
TOČKA 10

TEMPEL, 1819

Sem najstarejši objekt na tvojem današnjem sprehodu. Naj takoj na začetku priznam, da moje prostorsko dominantno mesto ni bilo izbrano naključno. Stojim namreč nad nekdanjim starim vrelcem, t. i. glavnim vrelcem, ki je služil Rogaški Slatini celih 200 let, vse do leta 1884, ko so nekaj metrov stran uredili studenec z imenom Styria. Ob sta usahnila leta 1952.

Izvir na mojem mestu je bil omenjen že leta 1141, povsem zanesljiva novica o njem pa sega v leto 1680. Ob njem je nastala najstarejša slatinska polnilnica. Pred menoj, čudovito klasicistično arhitekturo, je tu z namenom nuditi zavetje za vse, ki tu uživajo zdravilno vodo, ki jo je začel odkrivati svet, stala preprosta uta na stebrih s šotorasto streho. Po spominih nadvojvode Janeza naj bi se pod njo lahko zbralo do 50 ljudi.

Leta 1918 me je postavil tržaški arhitekt Nikole Pertsch. Zame si je zamislil ovalno streho, ki počiva na štirih opečnatih zidkih in dvanajstih elegantnih jonskih stebrih, ki so bili nekoč leseni s poslikanim stropom. Skozi desetletja sem rasel skupaj z zdraviliščem. Ko je Rogaška Slatina postajala svetovno priznana središče zdravljenja z mineralno vodo, sem se preoblikoval v kamniti tempelj. Moji stebri, moja harmonična oblika in moja streha niso le varovali izvira, temveč so postali simbol upanja za vse, ki so sem prišli s težavami, da bi znova našli zdravje in moč. A nisem bil le varuh zdravja. Kot pivnica mineralne vode sem služil namreč do leta 1959, od takrat pa kot glasbeni paviljon. Še danes sem priča zgodovine in prizorišče za številne kulturne prireditve.

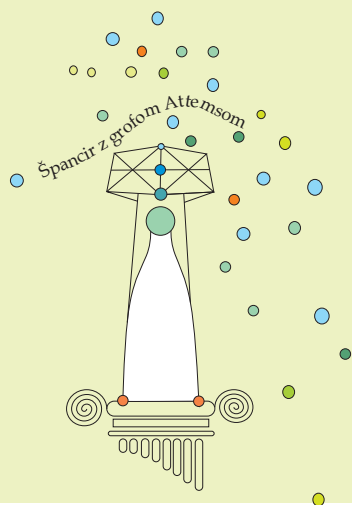

Špencir z grofom Attemsom

ali kulturnozgodovinske
stavbe Rogaške Slatine
pripovedujejo

TOČKA 11

NOVA TERAPIJA, 1965

Priznati ti moram, da mojega nastanka, kljub temu da je močno izboljšal zdravstveno ponudbo kraja in jo zelo moderniziral, vsi domačini niso sprejeli odprtih rok. Arhitekt Danilo Fürst me je namreč postavil čisto pod Tavčarjev hrib, pod kapelico sv. Ane, in s tem delno zaprl dostop do sprehajalnih poti. Ker sem bila v svojem času tudi tehnološko moderna in sodobna stavba v dvanajstih nadstropjih, sem s svojim videzom razbila klasicistični videz Rogaške Slatine in ga po mnenju nekaterih zelo skazila.

V pritličju sem imela avlo s sprejemnico za paciente in razporeditev storitev. Tako je še danes. V nadstropjih so bile razvrščene medicinske storitve: najrazličnejše in najnaprednejše zdravilne kopeli in masaže vseh vrst ter številne ambulante in ordinacije. Krona vsega je bila kavarna z odprto teraso, v kateri so stregli nebeško dobre sladice. Pozneje so me preuredili v dodatne prostore za zdravstvene storitve in strokovno knjižnico. Pred desetimi leti so me prenovili. Zdaj pa kot zasebna zdravstvena ustanova pod imenom Medical Center Rogaška nadaljujem 400-letno tradicijo Zdravilišča Rogaška. Specializirana sem za zdravljenje gastroenteroloških, metabolnih, menedžerskih in drugih bolezni, ki ga omogočajo naravni zdravilni dejavniki in dolgoletni razvoj vrhunskih strokovnih programov, ki vplivajo na zdravje, telo in duha.

Špencir

z grofom Attemsom

ali kulturnozgodovinske
stavbe Rogaške Slatine
pripovedujejo

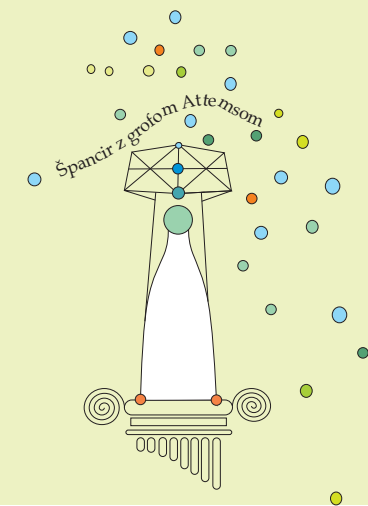

Skozi stoletja so bile v kraju za goste, ki so v Rogaško prišli po zdravje, pivnice na različnih lokacijah. Tudi sama sem nastala s tem namenom, zato so me po načrtih Danila Fürst dogradili severozahodnemu delu Terapije dve leti po pozneje. Zgrajena sem v obliki kupole. Podpirajo me stebri, zunanja stena je v celoti steklena, velika okna do stropa pa odlično osvetljujejo prostor. Ob vhodu je prostor za izdajo kozarcev za pitje zdravilne vode.

Moje mineralne vode so znane po svoji čistosti in bogastvu mineralov, ki blagodejno vplivajo na telo. V mojem objemu se srečujeta tradicija in sodobnost, kar ustvarja edinstveno izkušnjo, ki jo ljudje odnašajo s seboj domov. Vsak dan, ko me obišejo novi gostje, se spomnim vseh zgodb, ki sem jih doživela. Zgodovina, ki jo nosim v sebi, je še vedno živahna, saj se ljudje vračajo, da bi ponovno okusili mojo mineralno vodo in se prepustili zdravilnim močem narave.

TOČKA 12

PIVNICA, 1967

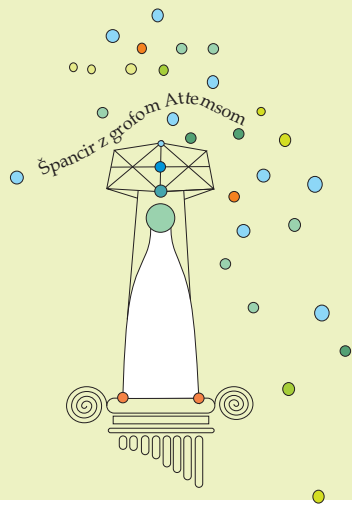
Špancir

z grofom Attemsom

ali kulturnozgodovinske
stavbe Rogaške Slatine
pripovedujejo

TOČKA 13

KIP GROFA ATTEMSA, 1828

Špencir

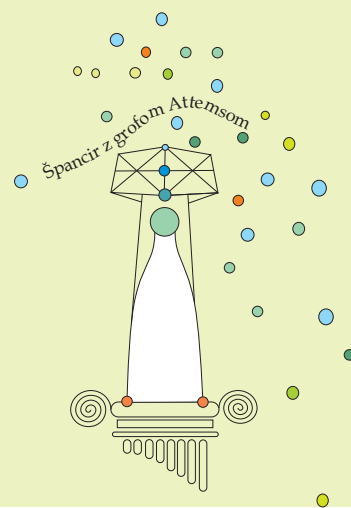
z grofom Attemsom

ali kulturnozgodovinske
stavbe Rogaške Slatine
pripovedujejo

Pozdravljen, dragi moj sprehajalec. Sem kip grofa Attemsa. Nekoč seveda nisem bil iz kamna tako kot sedaj. V svojih časih sem bil še kako živ in živel sem prav krasno življenje. Prihajam iz ugledne plemiške družine, katere korenine so segale tako v Slovenijo kot v Avstrijo. Za tiste čase smo bili kar bogati. Pomembno smo vplivali na politiko in sloveli smo po podpori umetnosti in kulturi. V svoji lasti smo imeli veliko posestev, gradov in dvorcev, saj smo bili vendar grofje. Prirejali smo družabne dogodke, ki so se jih hoteli vsi udeležiti. Pa začnimo na začetku. Moje polno ime je Ferdinand Marija I. grof Attems. Rodil sem se 22. 1. 1746 očetu Ignacu Mariji II. Attemsu in materi Mariji Jožefi grofici Attems. Po poklicu sem bil plemič in štajerski deželni glavar, kar bi danes pomenilo premier dežele Štajerske. Kot deželni glavar sem imel zelo velik vpliv in s šestintridesetimi leti že postal poslanec v deželni vladi. Brez vpliva in mojega požrtvovalnega dela leta 1803 ne bi mogli kupiti zemljišča z zdravilnimi vreli, ki v tistem času niso bili v najboljši formi, in ustanoviti deželnega zdravilišča, s čimer smo tlakovali njegovo novo pot razvoja. V kraj sem že 1804 privabil prvega stalnega zdravnika, dr. Johanna Frölicha, ki je pozneje postal tudi zdraviliški direktor. Pri svojem delu je sodeloval z uglednimi zdravniki in profesorji iz Gradca, Dunaja in Budimpešte.

Attemsi smo bili znani tudi po porokah iz koristoljubja, tako nam je uspelo pridobiti in zadržati veliko bogastva. Kupil sem tudi grad v Olimju, dvorec Leslie v Gradcu in mnoge druge imenitne stavbe, ki so danes slovite kulturne ustanove, kar mi je v velik ponos. Umril sem 23. maja 1820. Veseli me, da so mi v čast za vsa moja vizionarska prizadevanja na področju zdraviliškega turizma v Rogaški Slatini in ohranjanja zdravilnih vrelic postavili doprsni kip. Vmes so me malo selili, a leta 1991 postavili na ploščad, s katere lahko vsak dan občudujem Zdraviliški dom. Družbo mi delata dve mogočni svetilki, ki sta nastali po načrtih velikega mojstra Jožeta Plečnika in ki s svojimi geometričnimi števili v načrtu izražata duhovno vsebino ter ponavljata Plečnikovo geslo: »Moder mož je močan.« Kar primerno zame, kajne?

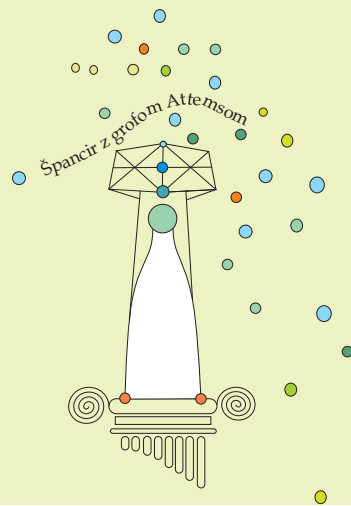
Vandranje

po Anikino

ali namig za fit premik

TOČKA 1

PLEČNIKOVİ SVETILKI

Mogoče naju podnevi sploh ne opaziš, dragi vandravec, ampak se na naju ozreš, šele ko pade mrak in v družbi doprsnega kipa grofa Attemsas zasvetiva v temi na pobočju pod Hotelom Aleksander. Sva le delček širokega ustvarjalnega opusa arhitekturnega mojstra nad mojstri Jožeta Plečnika (1872–1957), ki je svoj pečat pustil tudi v Rogaški Slatini. Izdelani sva iz armiranega betona. Ker naju je zob časa že močno načel, sva bili leta 2021, ko so bila izbrana Plečnikova dela v Ljubljani vpisana na seznam svetovne dediščine UNESCO, deležni obširnih restavratorskih del, tako da danes sijeva z novo močjo in lepoto. Pri najinem načrtovanju je arhitekt uporabil gematrična števila in z največjo mero, zapisano v načrtu, s številko 361, opredelil tudi biblijski citat: »Hodite, dokler imate luč, da vas ne objame tema.«

Vandranje

po Anikino

ali namig za fit premik

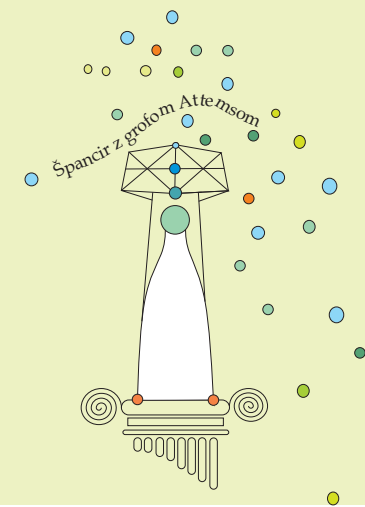

Redkokdo ve, da sem pravzaprav že tretja Anina kapelica v zdravilišču. Zgrajena sem iz kamna lehnjaka. Moja oblika je neoromanska. Postavljena sem malce odmaknjeno od osrednjega zdraviliškega dogajanja, v varno zavetje drevesnih krošenj na pobočju Tavčarjevega hriba. Po Plečnikovih načrtih so me pod vodstvom dveh njegovih učencev Černigoja in Glanza obnovili leta 1926.

V notranjosti hranim podobo Svete družine, sliko Marije z detetom in sv. Ano, ki so dela štajerskega baročnega slikarja Hansa Adama Weissenkirchnerja iz leta 1686, in več baročnih slik. Sv. Ana ponazarja svetovljanski odnos do zdravja in je že zaradi tega postala simbol zdravilišča. Na dan sv. Ane, 26. 7., Rogaška Slatina vse od leta 1994 praznuje tudi svoj občinski praznik. Na predvečer svetničinega godovanja se lahko v Kristalni dvorani zavrtiš tudi na dobrodelnem Aninem plesu.

TOČKA 2

KAPELICA SV. ANE, 1904

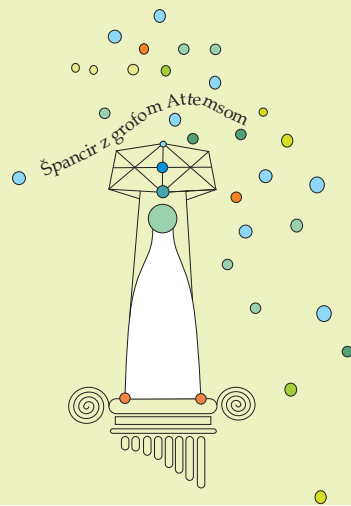
Vandranje

po Anikino

ali namig za fit premik

TOČKA 3

UTA NA TAVČARJEVEM HRIBU

Povsem odprte ute, postavljene na razglednih točkah, od koder je razgled najlepši, imamo v Rogaški Slatini res dolgoletno tradicijo. Na vrhu hriba, na katerem stojim in ki se je najprej imenoval Ferdinandov hrib, potem pa dobil ime po slovenskem realističnem pisatelju Ivanu Tavčarju, je moja predhodnica stala že davnega leta 1840. Uta je bila preprosta, osmerokotne oblike, pokrita s slamnato streho. Po dvajsetih letih so me zamenjali z novo, ki se je ohranila vse do začetka druge svetovne vojne. Vzpon po vzdrževani poti je bil za tedanje zdraviliške goste naporen, danes pa ga igraje premaga prav vsak malček. Od nekdanj je poseben predvsem del, ki je vodil skozi senčnati gozd do Ute vzdihov. Od tod je tudi čudovit razgled na Donačko goro. Tudi danes se lahko oddahneš pod mojo leseno streho in se zazreš v naravo okoli sebe.

Vandranje

po Anikino

ali namig za fit premik

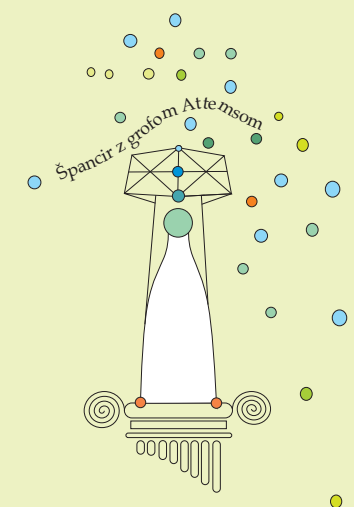
TOČKA 4

MUZEJ ANIN DVOR, 2012

Če na vandranju sonce greje premočno ali če piha veter prehladan ali pa si samo radoveden, pridi, dragi popotnik, in prestopi moj prag. Poleg čudovitega prireditvenega prostora, ki slavi steklo, si oglej več zelo zanimivih muzejskih zbirk. Na voljo so ti: **steklarska zbirka**, ki te seznani z vsemi fazami nastajanja kristalnega stekla; obsežna **grafična zbirka** švicarskega mecena Kurta Müllerja z ujetimi podobami Rogaške Slatine med 16. in 18. stoletjem; **domoznanska zbirka** s tremi sklopi (podpisi znanih osebnosti iz celega sveta lokalnega ustvarjalca in zbiratelja z umetniškim imenom Nani Poljanec, razstava o dinastiji Karađorđević, ki te bo popeljala v čase Kraljevine SHS in Kraljevine Jugoslavije, ter zbirka, posvečena Rogaški Slatini oz. njenemu pokritemu sprehajališču – Wandelbahnu – klasicističnemu biseru, žal porušenemu leta 1981); **parkovna zbirka** o avtohtonih drevesnih vrstah s parkovnih površin v kraju; **vodna zbirka**, posvečena umetniški upodobitvi nastanka naravne mineralne zdravilne vode Donat Mg.

Odrpta sem od torka do nedelje, med 9. in 17. uro. Cena vstopnice za odrasle znaša 5 eu, cena s popustom je 3,50 eu, družinska vstopnica stane 15 eu ter najem vodnika 60 eu.

Najboljše pa še sledi – moja malo Kristalno dvorano je za različne dogodke mogoče tudi najeti ali se v njej celo poročiti.

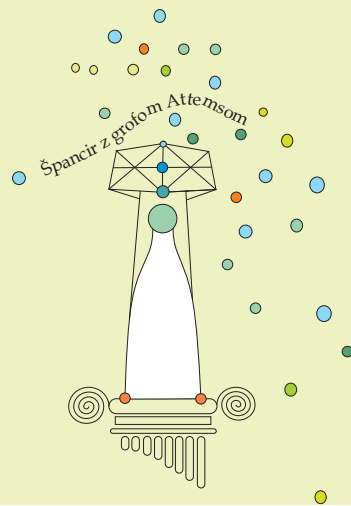
Vandranje

po Anikino

ali namig za fit premik

TOČKA 5

GOZDNI VRELEC POD JANINO, 1838

Še preden smo vsi rogaški vrelec zdravilne vode prišli najprej v upravljanje in izkoriščanje Društva dunajskih lekarnarjev, ki so nas po uredbi morali zaščititi in urediti, potem pa pod upravo deželne vlade, smo bili v precej slabem stanju, a se je to stanje z načrtovanim upravljanjem spremenilo.

Veljam za najstarejši vrelec na območju Rogaške Slatine. Omenjen sem bil že leta 1838 pod imenom Waldbrunnen. Natančneje sem bil opisan v prvi reklamni knjižici zdravilišča leta 1883. Voda v meni je bila zelo bogata z železom, zato so jo poimenovali »železna voda.«

Nekoč je do mene vodila urejena pot, poimenovana Steza vzdihljajev. Danes je od mene ostal le obzidan vodnjak, kot vrelec pa sem žal presahnil.

Vandranje

po Anikino

ali namig za fit premik

Na tej točki ne izgublaj časa. Čaka te več rekreativnih postaj. Vsaka bo poskrbela, da boš dobro razgibal celo svoje telo. In ne pozabi, po tri ponovitve bodo kar dovolj, saj te čaka še precejšen del vandranya z Aniko.

TOČKA 6

TRIM STEZA NA JANINI

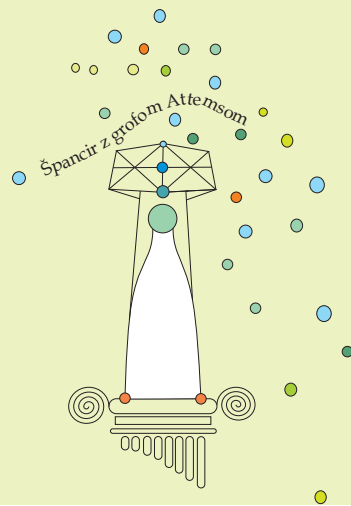
Vandranje

po Anikino

ali namig za fit premik

TOČKA 7

SMUČIŠČE NA JANINI, 1990

Okoli mene je pa vedno zelo živahno, a veš? Pa ne samo zato, ker se po moji 400 m dolgi progi v zimskih športnih radostih spušča mlado in staro in je vrišča in smeha obilo. Zaljubljeni v sankanje, začetniki na smučeh, a tudi zahtevnejši smučarji. Še preden sem nastalo, je bilo precej vroče polemike o tem, da je treba zaradi mene posekati znaten del gozda na pobočju. Potem ko sem veljalo za najnižje ležeče smučišče v Sloveniji, razprostiram se namreč na nadmorski višini 362 m, mi je konec devetdesetih let to lovoriko prevzelo prleško smučišče Globoki klanec, ki je za več kot 60 m nižje od mene. Zdaj pa še vse te podnebne spremembe, ki mojim upravljavcem povzročajo nemalo sivih las in prečutih noči, v katerih ustvarjajo umetni sneg.

V zvezi z mano se porajajo tudi ideje, kako bi me bilo mogoče izkoristiti v letni sezoni. Počakajmo, kaj bo prinesel čas.

Vandranje

po Anikino

ali namig za fit premik

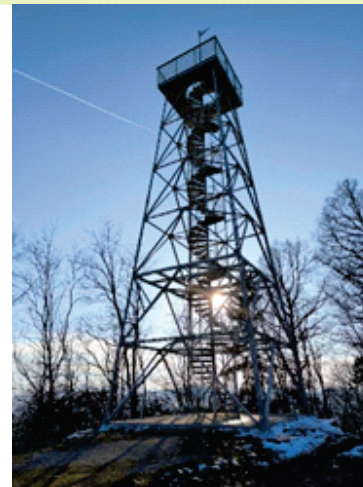
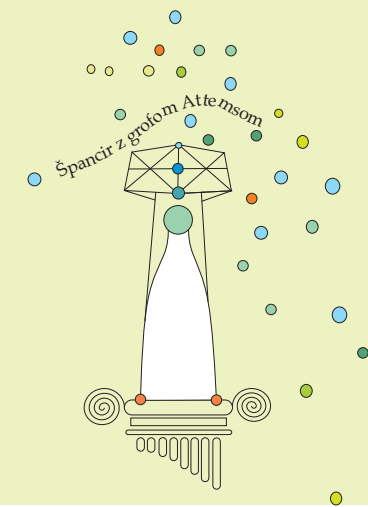

Ne misli, da je samo v tvojem času za vzdrževanje »tiptop« kondicije priljubljeno lazenja po hribih in hribčkih ter bivanje na svežem zraku. Sprehode po gozdu je kot zdravstveno terapijo mondenim avstro-ogrskim gostom priporočal že slatinski zdravnik Ernest Hilarius Frölich. Zato ni naključje, da je pot do mene široka, opremljena s številnimi klopcami in daje občutek sprehoda po velikem parku. Da bi se po takem krepčilnem sprehodu lahko dame in gospodje odpočili in ohladili, je že pred letom 1838 na Janini stala uta s slamnato streho in z neobdelanimi stebri. Leta 1860 so postavili novo uto in uredili 250 metrov poti, ob kateri so uredili kostanjev drevored. Smeli načrti zame so se uresničili leta 1923, ko so me povišali v dvoetažni razgledni stolp na lesenih stebrih. Po drugi svetovni vojni, leta 1956, so me zamenjali s stolpom iz jekla, visokim 15 m, in me leta 2002 dodobra obnovili in polepšali.

Z mene se odpirajo čudoviti pogledi zlasti na Sotelsko gričevje, južna pobočja Boča in Donačko goro, zato se ustavi, globoko vzdihni sveži zrak gozda in užij trenutek.

TOČKA 8

RAZGLEDNI STOLP NA JANINI, 1923

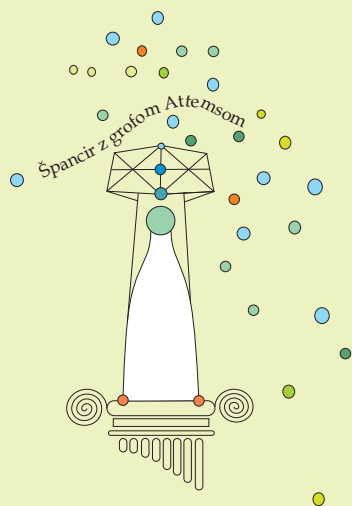
Vandranje

po Anikino

ali namig za fit premik

TOČKA 9

VILA DR. TREJA, 1911

Potem ko se spustiš z Janine in preden se znova zapodiš v klanec, te pot pelje mimo zanimive dvonadstropne stanovanjske hiše. To sem jaz, vila dr. Trea. Sem del zapuščine zasebnih vil z velikimi ograjenimi vrtovi, ki smo bile konec 19. stoletja del zdraviliške ponudbe višjega standarda. Takih vil nas je bilo nekoč na območju zdravilišča 25, zdaj pa nas je ohranjenih le še peščica. Moja lega dokazuje, kako pomemben je bil v tistih časih stik vrta in vile z naravnim gozdom in travniki. Ograje okoli nas so po eni strani povečevale zasebnost stanovalcev, po drugi pa zbudale radovednost mimoidočih. Po drugi svetovni vojni nas je doletela neslavna usoda. Nekatere slatinske vile so bile podržavljene, porušene, prezidane, praviloma smo ostale brez pripadajočih bogatih vrtov.

Zgrajena sem bila na zdraviliški zemlji, ob robu parka, kar ni nič nenavadnega, saj je moral biti moj lastnik dr. Emil Treo zdraviliškim gostom na voljo. Med letoma 1906 in 1945 je namreč tu deloval kot stalni zdravnik. Nisem služila le kot stanovanje za Treovo družino, ampak je v meni delovala tudi ordinacija. Del vile je bil namenjen tudi oddaji gostom. Sobe so imele tekočo vodo. Najimenoitnejša je bila osrednja podstrešna soba, ki ji je pripadal balkon, postavljen na središčni polkrožni pomol poudarjene čelne fasade.

Po vojni so me uporabljali v zdravstvene in stanovanjske namene, zdaj pa sem preurejena v poslovne prostore.

Vandranje

po Anikino

ali namig za fit premik

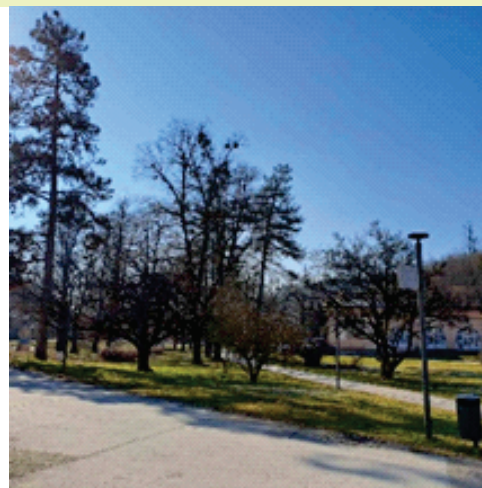
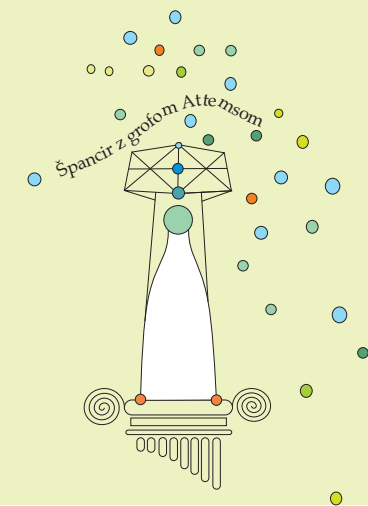

Nekdanji in sedanji drevoredi predstavljamo izjemno likovno in estetsko razsežnost zdravilišča. Še zdaleč ne služimo le tvojemu sprehajanju in počivanju v senci, ampak odigramo tudi pomembno vlogo kot označevalci in povezovalci prostora. Kostanjev drevored ob glavni cesti Celje–Rogatec je mimoidoče npr. opozarjal, da so prispeli v zdravilišče. Drevoredi smo vedno povezovali pomembne točke znotraj zdravilišča. Prvi drevored v Rogaški Slatini je bil vrisan že na zemljevidu iz leta 1801.

Med mojimi drevesi najbolj pritegujejo poglede mogočne rdeče bukve in dve metasekvoji. Gre za listopadni iglasti drevesi, ki zrasteta do 30 m visoko in v vročih poletnih dneh nudita osvežujočo, hladno senco. Veljata za živi fosil. Pozno odkritje te drevesne vrste na Kitajskem med drugo svetovno vojno je bila prava botanična senzacija, saj so vse do njenega odkritja menili, da je drevesna vrsta že izumrla. Moji dve metasekvoji se spogledujeta z vrhom Tržaškega hriba, ki se mu ni mogoče upreti. Le pot pod noge!

TOČKA 10

STROSSMAYERJEV DREVORED, 19. STOLETJE

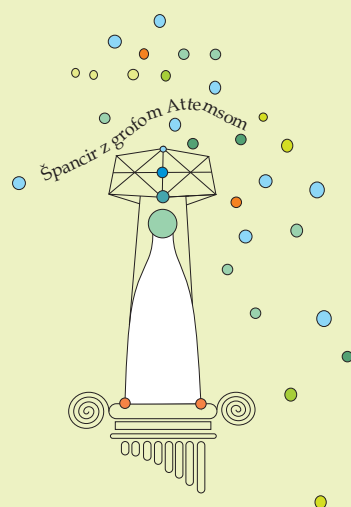
Vandranje

po Anikino

ali namig za fit premik

TOČKA 11

NARAVNO RAZGLEDIŠČE NA TRŽAŠKEM HRIBU

Kratek vzpon te je pripeljal na Tržaški hrib (Triesterkogel), poraščen z bukovim gozdom. Ime sem dobil po številnih gostih iz Trsta, ki so že od nekdanj radi obiskovali Rogaško Slatino. V preteklosti so se moji obiskovalci lahko povzeli na osmerokotni stolp s streho (1841), ki je stal tukaj, in s katerega so občudovali prečudovit razgled na zdraviliški trg in njegovo okolico. Stolpa več ni, čeprav so v Restavratorskem centru v Ljubljani že pred leti pripravili zanj projekt rekonstrukcije. A osupljiv razgled na osrednji park zdravilišča ostaja nespremenjen in ponuja slikarski paleti pravi navdih. Idealen kraj, da se napolniš z energijo, ki ti jo ponuja neokrnjena in raznolika narava našega kraja. Ne pozabi tukaj narediti sebka in ga shraniti za spomin. Dokazano je s te točke razgled na park najlepši! Nadaljuj pot po hrbtu vzpetine protizahodu, da prideš do zadnje točke naše poti.

Vandranje

po Anikino

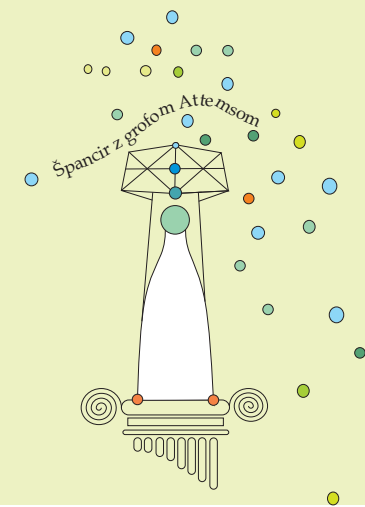
ali namig za fit premik

Tako, pa ti je uspelo! Na cilju si! Okoli Rogaške si vandral z Aniko. Zdaj pa se lahko odpraviš še na špencir z grofom Attemsom, s katerim boš izvedel marsikaj novega tudi o meni. Uživaj!

TOČKA 12

STOLP KRISTAL

Vandranje

po Anikino

ali namig za fit premik